

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти
(назва кафедри, циклової комісії)

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

«Корекційно-розвивальні стратегії для дітей з аутизмом»
для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.01.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

Київ – 2023

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Поля форми	Опис поля форми
Київський університету імені Бориса Грінченка	
Кафедра <u>спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти</u>	Скрипник Тетяна Вікторівна, професор кафедри спеціальної педагогіки та інклюзивної освіти
Програма Екзамену з дисципліни «Корекційно-розвивальні стратегії для дітей з аутизмом»	Змістовий модуль 1. Специфіка стратегій втручання для дітей з РАС. Змістовий модуль 2. Практики втручання, спрямовані на нормалізацію стану дітей з РАС. Змістовий модуль 3. Впровадження корекційно-розвивальних занять для дітей з аутизмом в закладах освіти. Змістовий модуль 4. Вимоги до фахівця, який розробляє та впроваджує стратегії втручання для дітей з РАС
Курс	3
Спеціальність(спеціалізація)	Корекційна освіта (логопедія)
Форма проведення: Письмова/усна/комбінована	Письмова
Тривалість проведення:	3 академічні години
Максимальна кількість балів: 40 балів	40 балів
Критерії оцінювання	<p>За перше завдання – мах 10 балів за правильну, розгорнуту відповідь, з наявною аргументацією і власною позицією студента щодо розглядуваного питання.</p> <p>За друге завдання – мах 15 балів за правильну, розгорнуту відповідь, аналіз проблемного питання, виокремлення головного, загального та специфічного, логічність та обґрунтованість.</p> <p>За третє завдання – мах 15 балів. У відповіді студента оцінюється орієнтація на знання з курсу, обґрунтованість відповіді з опорою на теоретичні знання курсу та творчий підхід до розв'язання завдання</p>
Перелік допоміжних матеріалів	-
Орієнтовний перелік питань:	<p align="center">ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ</p> <p align="center"><i>Орієнтовний перелік питань для підготовки до екзамену</i></p> <p align="center">Питання репродуктивного характеру:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте значення стратегій втручання (системи корекційно-розвиткової роботи) у контексті системної допомоги дітям з РАС. 2. Розкрийте зміст методів втручання соціальної спрямованості для дітей з РАС. 3. Визначте особливості корекційно-розвивальної роботи для дітей з РАС. 4. Розкрийте особливості методів з науково доведеною ефективністю для осіб з РАС. 5. Розкрийте зміст методу «Сенсорна дієта» для дітей з РАС. З якою метою вона застосовується, хто бере у ній участь, які очікувані результати від її впровадження?

6. Представте підходи до визначення актуальних потреб дитини з РАС. Як на основі цих підходів можна сформулювати актуальні вимірювані цілі її розвитку? Хто має здійснювати цю роботу і чому?
7. Напишіть про значення пропріоцептивної системи для розвитку дітей, в цілому (і дітей з аутизмом, зокрема)? Які особливості її у дітей з аутизмом і які шляхи позитивного впливу на цю систему?
8. Напишіть про значення вестибулярної системи. для розвитку дітей, в цілому (і дітей з аутизмом, зокрема)? Які особливості її у дітей з аутизмом і які шляхи позитивного впливу на цю систему?
9. Напишіть про значення тактильної системи. для розвитку дітей, в цілому (і дітей з аутизмом, зокрема)? Які особливості її у дітей з аутизмом і які шляхи позитивного впливу на цю систему?
10. Напишіть про систему засобів з обтяжувачами у контексті корекційно-розвивальної роботи з аутичними дітьми. Які очікування фахівців щодо застосування цих засобів для дітей з аутизмом?
11. За який напрям розвитку дитини з аутизмом має відповідати вчитель-логопед? Якими уміннями він має володіти? Які шляхи удосконалення його майстерності щодо надання грамотної допомоги і підтримки дитини з аутизмом?
12. Розкрийте зміст методу альтернативної комунікації PECS. До якої групи методів він відноситься? Які особливості цього підходу? Які етапи треба здійснити, щоб дитина мала змогу послідовно оволодіти цим методом?
13. Розкрийте зміст арт-терапевтичних підходів до підтримки дітей з РАС? Які особливості цього підходу? Які етапи треба здійснити, щоб відбувався послідовний розвиток дитини за цим методом?
14. Розкрийте зміст поведінкового підходу до надання допомоги дітям з РАС? Які особливості цього підходу? Які етапи треба здійснити, щоб дитина мала змогу послідовно навчатися за цим методом?
15. Розкрийте зміст методу сенсорна інтеграція Джин Айрес? Які особливості цього підходу? Які етапи треба здійснити, щоб відбувався послідовний розвиток дитини з опорою на цей метод?
16. Розкрийте зміст методу «Соціальні історії». Які особливості цього підходу? Які етапи треба здійснити, щоб дитина мала змогу послідовно навчатися за цим методом?
17. Розкрийте зміст методу TEACCH. Які особливості цього підходу? Напишіть, що треба зробити, щоб дитина засвоїла алгоритм праці у межах «робочої системи»?
18. Напишіть про особливості роботи логопеда у контексті допомоги дітям з РАС,
19. Розкрийте зміст методу «Терапія з тваринами» (анімалотерапія). Які особливості цього підходу? Які етапи треба здійснити, щоб дитина мала змогу послідовно навчатися за цим методом?

20. Розкрийте зміст методу «Терапія і навчання разом з однолітками». Які особливості цього підходу? Які етапи треба здійснити, щоб цей метод став ефективним для дитини з РАС?

21. Розкрийте особливості командної взаємодії між фахівцями різної спеціалізації, які проводять корекційно-розвивальні заняття з аутичною дитиною.

22. Розкрийте особливості налагодження партнерства фахівців та батьків щодо здійснення корекційно-розвивальних стратегій для дитини з РАС.

23. Розкрийте зміст етапів, які треба здійснити, щоб дитина мала змогу послідовно розвинути сенсо-моторну інтеграцію.

24. Представте варіанти здійснення моніторингу успіху фахівцями, які проводять корекційно-розвивальні заняття з аутичними дітьми.

25. Розкрийте зміст підходу «візуальна підтримка». Які різновиди візуальної підтримки Ви знаєте, для чого вони застосовуються і чому сприяють успіху щодо комунікації та взаємодії з аутичними дітьми?

26. Розкрийте умови організації ефективної корекційно-розвивальної роботи для дітей з РАС.

27. Розкрийте підґрунтя, на яке мають спиратися фахівці у процесі розроблення дієвої корекційно-розвивальної роботи для дітей з аутизмом.

28. Представте критерії, за якими визначають методи допомоги аутичним дітям з науково доведеною ефективністю. Які з цих методів, на Вашу думку, є найбільш ефективними для дітей з РАС?

29. Розкрийте шляхи поширення сенсорної дієти на режимні моменти дитини з РАС протягом дня.

30. Розкрийте зміст базових (1 та 2) етапів сенсорної інтеграції (за Дж. Айрес).

Питання творчого і аналітичного характеру:

1. Деталізуйте думку Дж. Айрес про те, що сенсорна інтеграція має «відбуватися у житті». Дайте обґрунтування своєї відповіді.

2. Змодельуйте процес розроблення корекційно-розвивальної стратегії для дитини з РАС. Які методи і засоби треба при цьому враховувати?

3. Зробіть порівняльний аналіз – чим арт-терапія принципово відрізняється від звичайних занять з музики, малювання, танцю? Відповідь аргументуйте 4-5 положеннями.

4. Сформулюйте очікувані результати як наслідок ефективної психолого-педагогічної допомоги дітям з РАС. За яких умов може бути досягнуто успіх?

5. Розкрийте суть поняття «проблемна» поведінка дітей з аутизмом та поясніть чинники появи у них подібних поведінкових проявів.

6. Назвіть відомі вам 3-4 ключові ідеї теорії сенсорної інтеграції Дж. Айрес. Дайте пояснення кожній з них. Розкрийте їхню роль у процесі цілісного розвитку дітей з аутизмом.

7. Розкрийте поняття «генералізація навичок». Чому

- робота у цьому напрямі вадлива для дітей з аутизмом? Обґрунтуйте свою думку.
8. Розкрийте поняття «корекційно-розвивальна стратегія» для дитини з аутизмом. Подайте її відмінність від типових занять з аутичними дітьми.
9. Обґрунтуйте, чому заняття в індивідуальному режимі підтримують «аутичність» дітей з РАС. У яких випадках все ж таки варто проводити такі заняття і з якою головною метою?
10. Змоделюйте процес визначення команди супроводу для дитини з РАС. Хто у цій команді буде здійснювати корекційно-розвивальну роботу? Як ці фахівці будуть взаємодіяти при цьому з вчителем та асистентом вчителя?
11. Назвіть відомі вам альтернативні підходи щодо формування комунікативно-мовленнєвої сфери у дітей з РАС. Обґрунтуйте необхідність застосування таких підходів.
12. Доведіть, що програма ТЕАССН спирається на сильні сторони дітей з РАС. Що саме, на Вашу думку, зумовлює успіх цього підходу?
13. Порівняйте три види допомоги для дітей з аутизмом: вербальну, фізичну та візуальну. Як фахівцям і батькам варто застосовувати ці види допомоги і до чого прагнути?
14. Охарактеризуйте головні ідеї та прийоми роботи аутичних дітей за програмою ТЕАССН. Обґрунтуйте необхідність застосування цього методу.
15. Розкрийте можливості та обмеження методу альтернативної комунікації (обмін комунікативними картками та зображеннями).
16. Охарактеризуйте особливості терапії з однолітками в системі роботи з аутичними дітьми. Обґрунтуйте необхідність застосування цього методу.
17. Розкрийте основні ідеї та інструменти впливу за методом сенсорної інтеграції Дж. Айрес у порівняльному аспекті щодо типової «сенсорної інтеграції».
18. Дайте відповідь на питання: Яке значення має соціально-емоційна сфера у межах цілісного розвитку аутичної дитини та які підходи з науково-доведеною ефективністю варто застосовувати для розвитку цієї сфери?
19. Дайте відповідь на питання: Яке значення має психомоторна сфера у межах цілісного розвитку аутичної дитини та які підходи з науково-доведеною ефективністю варто застосовувати для розвитку цієї сфери?
20. Зробіть перелік засобів для сенсорної інтеграції, необхідних для роботи на базових рівнях цілісного розвитку дітей з аутизмом. Розкрийте користь від застосування кожного з цих засобів.
21. Яке значення має когнітивна сфера у межах цілісного розвитку аутичної дитини та які підходи з науково-доведеною ефективністю варто застосовувати для розвитку цієї сфери?
22. Напишіть головні недоліки типової корекційно-

	<p>розвивальної роботи для дітей з аутизмом, а також змісту поняття «додаткові освітні послуги» та особливості реалізації цих послуг у закладі загальної середньої освіти.</p> <p>23. Напишіть не менше трьох вимог до грамотно організованої корекційно-розвивальної роботи з аутичними дітьми. Обґрунтуйте свою думку.</p> <p>24. Напишіть зміст з 5-6 пунктів щодо партнерської взаємодії між фахівцями та батьками дітей з аутизмом.</p> <p>25. Розкрийте принципові відмінності щодо здійснення корекційно-розвивальної роботи в Україні та закордоном. Які важливі орієнтири розбудови стратегій втручання мають бути застосовані в Україні?</p> <p>26. Систематизуйте основні чинники успішної корекційно-розвивальної роботи, організованої для підвищення рівня можливостей дітей з РАС.</p> <p>27. Доведіть, що перші два етапи сенсорної інтеграції (за Дж. Айрес) зумовлюють успішний розвиток дітей з РАС на подальших етапах.</p> <p>28. Доведіть, що альтернативна комунікація пришвидшує, а не уповільнює (як вважають інколи батьки) мовленнєвий розвиток дитини з РАС.</p> <p>29. Напишіть головні завдання перших трьох стадій сенсорно-інтегративної терапії для дітей з аутизмом (за Дж. Айрес).</p> <p>30. Розкрийте сильні і слабкі сторони підходів поведінкового напрямку (наприклад, АВА – прикладного аналізу поведінки).</p> <p style="text-align: center;">Приклади питань практичного характеру</p> <p>1. Назвіть приблизний перелік заходів з використанням стратегії «сенсорна дієта» для хлопчика з аутизмом 5 років, який має такі прояви, як: усе тягне до рота, реагує істериками на заборону бажаного, стереотипно маше руками, коли йому щось подобається, або коли знервований, не відгукується на звернення дорослого.</p> <p>2. Напишіть рекомендації для вчителя-логопеда (6-7 пунктів) щодо особливостей проведення корекційно-розвивальних занять для дітей з РАС.</p> <p>3. Намалюйте приклад візуальної підтримки для дитини з аутизмом і поясніть, коли і як саме треба застосовувати цей варіант візуальної підтримки.</p> <p>4. Опишіть ситуацію, у якій може відбуватися ефективне засвоєння дитиною з РАС комунікативних навичок з опорою на метод PECS.</p> <p>5. Придумайте зміст заняття з сенсорної інтеграції Дж. Айрес для дитини, у якої недостатньо сформований вестибулярний апарат і пропріоцептивна (глибинна) чутливість.</p>
 Екзаменатор _____ (підпис)	Скрипник Тетяна Вікторівна

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

Мартинчук Олена Валеріївна